

Коцюрубенко Г. М. Туристично-рекреаційні зони як напрям реалізації державної антикризової політики/ Г. М. Коцюрубенко/ Туристичний та готельно-ресторанний бізнес: світовий досвід та перспективи розвитку для України: Матеріали Міжнародно-наук.-практ.конф. студентів, аспірантів та вчених, 15 квіт.2020 р.: у 3-х томах. – Т. 1. – Одеса: Одеський нац.економ.унів-т, 2020. – с. 83-86

Національна туристична організація України
Управління туризму, рекреації та курортів
Одеської обласної державної адміністрації
Департамент культури та туризму Одеської міської ради
Асоціація «Туризм Одеси»
ГО «Агенція розвитку туризму»
Університет Анже (Франція)
Клайпедський університет (Литва)
Міжнародний інститут інноваційної науки, освіти та розвитку
(Польща)
Одеський національний економічний університет
Кафедра туристичного та готельно-ресторанного бізнесу ОНЕУ

УДК 338.488.2:640.4
L 83
P 58

Редакційна колегія:

Ковальов А. І. – д.е.н., професор, проректор з наукової роботи ОНЕУ;
Давиденко І. В. – к.е.н., доцент, заступник кафедри туристичного та готельно-ресторанного бізнесу;
Галасюк С. С. – к.е.н., доцент кафедри туристичного та готельно-ресторанного бізнесу;
Нездоймінов С. Г. – к.е.н., доцент кафедри туристичного та готельно-ресторанного бізнесу;
Шинківа О. В. – к.е.н., доцент кафедри туристичного та готельно-ресторанного бізнесу;
Лебедєв І. В. – д.е.н., доцент кафедри туристичного та готельно-ресторанного бізнесу;
Михайлюк О. Л. – к.е.н., доцент кафедри туристичного та готельно-ресторанного бізнесу;
Герасименко В. Г. – к.е.н., професор кафедри туристичного та готельно-ресторанного бізнесу;
Ярьоменко С. Г. – к.г.н., доцент кафедри туристичного та готельно-ресторанного бізнесу.

МАТЕРІАЛИ

Міжнародної науково-практичної конференції
студентів, аспірантів та вчених

**«ТУРИСТИЧНИЙ ТА ГОТЕЛЬНО-
РЕСТОРАННИЙ БІЗНЕС:
СВІТОВИЙ ДОСВІД ТА ПЕРСПЕКТИВИ
РОЗВИТКУ ДЛЯ УКРАЇНИ»**

Том 1

15 квітня 2020 року

Відповідальна за випуск: к.е.н., доцент Галасюк С.С.

Дане видання містить матеріали Міжнародної науково-практичної конференції студентів, аспірантів та вчених «Туристичний та готельно-ресторанний бізнес: світовий досвід на перспективи розвитку для України» (15 квітня 2020 року, м. Одеса).

У збірник увійшли матеріали круглого столу, проведеного серед науковців, та секцій конференції: «Сучасні тенденції розвитку туристичного та готельно-ресторанного бізнесу», «Організаційно-економічні аспекти функціонування підприємств сфери туризму та гостинності», «Регіональні проблеми розвитку туристичного та готельно-ресторанного бізнесу», «Міжнародний туризм: сучасні реалії, проблеми та перспективи розвитку в окремих країнах світу», «Управління туристичним та готельно-ресторанним бізнесом: історія та сучасність», «Використання сучасних інструментів маркетингу в туристичному та готельно-ресторанному бізнесі», «Рекреаційні та екологічні аспекти розвитку туристичного та готельно-ресторанного бізнесу», «Впровадження інноваційних технологій у сучасному туристичному та готельно-ресторанному бізнесі», «Кластерна політика у туристичному та готельно-ресторанному бізнесі».

Видання призначене для науковців, практиків, викладачів, аспірантів і студентів вищих навчальних закладів, які навчаються за спеціальностями «Туризм» та «Готельно-ресторанна справа».

Усі матеріали публікуються в авторській редакції.

Туристичний та готельно-ресторанний бізнес: світовий досвід та перспективи розвитку для України: Матеріали Міжнародної науково-практичної конференції студентів, аспірантів та вчених, 15 квітня 2020 р.: у 3-х томах. – Т. 1. – Одеса: Одеський національний економічний університет, 2020. – 513 с.

© Одеський національний економічний університет, 2020
© Колектив авторів, 2020

Камушков О. С. ІННОВАЦІЇ У РОЗВИТКУ ТУРИЗМУ.....	77
Ковтунович Ю. В., Пураїк А. О. НАЦІОНАЛЬНІ ОСОБЛИВОСТІ СПОЖИВАННЯ ПОСЛУГ ГОТЕЛЬНО- РЕСТОРАННОГО БІЗНЕСУ	80
Коцюрубенко Г. М. ТУРИСТИЧНО-РЕКРЕАЦІЙНІ ЗОНИ ЯК НАПРЯМ РЕАЛІЗАЦІЇ ДЕРЖАВНОЇ АНТИКРИЗОВОЇ ПОЛІТИКИ.....	83
Крупіна І. В., Байрачова О. К. ФІНАНСОВО-ЕКОНОМІЧНА БЕЗПЕКА В ДІЯЛЬНОСТІ ПІДПРИЄМСТВ ТУРИСТИЧНОЇ СФЕРИ.....	86
Кудінова І. П. ГАСТРОНОМІЧНА МЕРЕЖА УКРАЇНИ ДЛЯ РОЗВИТКУ ТУРИЗМУ.....	90
Курела Н. М., Кайль О. О. ПРОБЛЕМИ ТА ЗАВДАННЯ РОЗВИТКУ ТУРИЗМУ В БОЛГАРІЇ.....	93
Лебедєв І. В. ДОСВІД ЄВРОПЕЙСЬКОГО СОЮЗУ З КЛАСТЕРИЗАЦІЇ ТУРИЗМУ.....	97
Малюга Л. М. ОЦІНКА КОНКУРЕНТОСПРОМОЖНОСТІ ПІДПРИЄМСТВ ГОТЕЛЬНО- РЕСТОРАННОГО БІЗНЕСУ.....	102
Мартинова Н. С. ПОТЕНЦІАЛ РОЗВИТКУ САМОДІЯЛЬНОГО ТУРИЗМУ В УКРАЇНІ.....	106
Назаренко О. В. ДІТЯЧИЙ ТУРИЗМ ЯК ФОРМА ОРГАНІЗАЦІЇ ВІДПОЧИНКУ.....	111
Нездоймінов С. Г. ДИНАМІКА РОЗВИТКУ СВІТОВОГО КРУЇЗНОГО РИНКУ.....	114
Нечева Н. В. ЗОВНІШНІ КОМУНІКАЦІЇ В ТУРИСТИЧНІЙ ДІЯЛЬНОСТІ.....	119
Отрименко А. Г., Опавасюк Н. А. ОВЕРТУРИЗМ ЯК ТРЕНД РОЗВИТКУ ДЕСТИНАЦІЙ	122
Терешук Н. В. СУТНІСТЬ ІНФОРМАЦІЙНИХ ТЕХНОЛОГІЙ В ДІЯЛЬНОСТІ РЕСТОРАННИХ ПІДПРИЄМСТВ.....	127
Ткач В. О. STARTUP В ГОТЕЛЬНО-РЕСТОРАННОМУ БІЗНЕСІ УКРАЇНИ: АНАЛІЗ РОЗВИТКУ БІЗНЕСУ ТА ПЕРСПЕКТИВИ В СУЧАСНИХ УМОВАХ.....	132
Фастовський О. О. ТРЕНДИ КРУЇЗНОЇ ІНДУСТРІЇ ЄВРОПЕЙСЬКОГО РЕГІОНУ.....	136
Хлопак С. В. ВІРТУАЛЬНИЙ ТУРИЗМ: РОЗВИТОК В УМОВАХ СОЦІАЛЬНОГО ДИСТАНЦІЮВАННЯ.....	139
Цвілій С. М., Лаврова А. О. РОЗРОБКА НАПРЯМКІВ ПІДВИЩЕННЯ РІВНЯ КОНКУРЕНТОСПРОМОЖНОСТІ ГОТЕЛЬНОГО ПІДПРИЄМСТВА.....	144

Коцюрубенко Г. М.,
К.е.н., доцент кафедри фінансів
Одеського національного економічного університету

ТУРИСТИЧНО-РЕКРЕАЦІЙНІ ЗОНИ ЯК НАПРЯМ РЕАЛІЗАЦІЇ ДЕРЖАВНОЇ АНТИКРИЗОВОЇ ПОЛІТИКИ

Циклічність розвитку економіки є усталеним та доведеним фактом. У цьому контексті, одне з головних завдань держави полягає у розробці заходів сприяння послабленню впливу економічних криз на господарюючих суб'єктів та антикризових механізмів інструментів підтримки економіки.

У випадках, коли циклічність економічних криз співпадає з дестабілізуючими процесами у суспільстві, як то стихійні лиха, військові дії чи епідемії, роль держави у підтримці економіки різко зростає.

Перспективи щодо світової економічної кризи активно обговорювались та прогнозувались економістами-практиками та науковцями-дослідниками. Зокрема, за твердженнями Всесвітнього банку, протягом останніх 50 років глобальні рецесії відбуваються раз на десятиліття, а від так, останній кризовий спад мав місце у 2009 році[1]. Крім того, експерти наголошують на значних обсягах кредитів у світовій економіці, зокрема співвідношення загального боргу до ВВП, станом на 2019 рік, перевищувало 300%, що, цілком логічно, обумовлює уповільнення економічних процесів [2].

Прогнозоване падіння економічних показників значно посилилось із впровадженням карантину у зв'язку з епідемією коронавірусу на початку 2020 року. Вимушена бездіяльність суб'єктів господарювання негативно позначається на глобальних економічних процесах та згубно впливає на економіку кожної окремої країни. Відповідно до прогнозів МВФ «пандемія коронавірусу призведе до найглибшої кризи з часів Великої депресії 1929 – 1933 років» [3].

Світова економічна спільнота вже почала розробляти сценарії відбудови економік країн світу після наслідків економічної кризи та негативного впливу пандемії. Зокрема, МВФ виділяє пріоритети серед заходів для відновлення глобальної економіки, серед яких підтримка національних систем охорони здоров'я, а також захист бізнесу та фізичних осіб фіскальними спрощеннями й соціальною допомогою [3]. Крім того, однією з найбільш постраждалих галузей світового господарства однозначно виділяють саме сферу туристичної індустрії: «за оцінками Всесвітньої ради з туризму та подорожей (WTTC), втрати галузі у 2020 році можуть досягти \$22 млрд. При цьому ринок туристичних послуг позбудеться 50 млн. робочих місць і скоротиться за рік на 25%» [4].

Окреслені пріоритети мають визначальне значення й для української програми антикризових заходів. Відповідно до прогнозів світових рейтингових агентств, передбачається суттєве падіння росту ВВП України у 2020 році: рейтингове агентство S&P GlobalRatings знизило прогноз зростання ВВП з 3 до 2,5%, Bank of America – з 3,5% до 1,2% [4]. Ситуація значно ускладнюється необхідністю залучення додаткових фінансових ресурсів на боротьбу з епідемією, що значно зменшує можливості держави щодо фінансової підтримки «постраждалих» галузей та суб'єктів господарювання. За таких умов, важливим аспектом розбудови антикризової політики держави може стати саме формування законодавчого поля для розвитку та стимулювання діяльності тих галузей, що зазнали найбільшого негативного впливу. Дієвим інструментом підтримки туристичної галузі України та розвитку системи охорони здоров'я може стати відновлення та активізація діяльності туристично-рекреаційних зон (ТРЗ). ТРЗ виступають різновидом спеціальних економічних зон (СЕЗ), які, відповідно до законодавства, можуть діяти на території України [5]. Відповідно до функціонального призначення, ТРЗ створюються в регіонах, які мають потенціал реалізації природного, рекреаційного й історико-культурний ресурсу та забезпечують активізацію підприємницької діяльності у сфері

рекреаційно-туристичного бізнесу. Поряд з тим, особливість створення та функціонування ТРЗ полягає саме у формуванні державою фінансових механізмів активізації розбудови діяльності через запровадження, зокрема податкових та інвестиційних пільг, натомість в Україні, відповідно до законодавства, податкові пільги для СЕЗ скасовані та не діють. Крім розвитку потенціалу територій, ТЕЗ мають важливе значення для збільшення кількості робочих місць, що в умовах глобальної економічної кризи, є вкрай важливим аспектом державної антикризової політики. Актуальність даного напрямку підкріплюється обсягами трудових ресурсів, які повернулись в Україну після початку пандемії та запровадження карантину. Неможливість повернутись на робочі місця для українських заробітчани збільшить навантаження на бюджет, з огляду на необхідність здійснювати соціальну допомогу, що, відповідно, значно ускладнить ситуацію з державними фінансами.

З огляду на зазначене, активізація діяльності ТРЗ, у якості спеціальної економічної зони, та відновлення скасованих пільг та преференцій, надасть змогу створити умови розвитку без залучення значних обсягів державних фінансових ресурсів.

Список використаних джерел:

1. Нова світова криза. Що очікувати в 2020 році. [Електронний ресурс] – Режим доступу: <https://ua.korrespondent.net/business/economics/4173852-nova-svitova-kryza-scho-ochikuvaty-v-2020-rotsi>
2. Світова економічна криза може зменшити доходи українців на 15-20% — дослідження [Електронний ресурс] – Режим доступу: <https://hromadske.radio/publications/svitova-ekonomichna-kryza-mozhe-zmenshyty-dohody-ukrayinciv-na-15-20-doslidzhennya>
3. МВФ прогнозує найбільший за сто років обвал світової економіки через пандемію [Електронний ресурс] – Режим доступу: https://mind.ua/news/20209748-mvf-prognozue-najbilshij-za-sto-rokiv-obval-svitovoyi-ekonomiki-cherez-pandemiyu?fbclid=IwAR2aA_cGK-KKZ4gmq-DFcZobVsf9XuYxrS7PxVjBhCnn3yCMmIkkMxrB36E
4. Ульянова Н. Вірус рецесії: що буде зі світовою економікою після пандемії [Електронний ресурс] / Н. Ульянова // Бізнес-портал «М!nd» – Режим

доступу: <https://mind.ua/openmind/20209018-virus-recesiyi-shcho-bude-zi-svitovoyu-ekonomikoyu-pislya-pandemiyi>

5. Закон України «Про загальні засади створення і функціонування спеціальних (вільних) економічних зон» [Електронний ресурс]/ Офіційний сайт Верховної Ради України/ – Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2673-12>